

Mots d'origen estranger

L'ús dels mots que hem adoptat d'altres llengües suscita sempre dubtes i vacil·lacions, tant pel que fa a la seva admissibilitat com pel que fa a la forma que han de revestir, cosa que es tradueix sovint en l'escriptura innecessària entre cometes de mots que ja han estat admesos oficialment o en la utilització de formes o grafies originals de mots que ja han estat adaptats a la morfologia de la nostra llengua.

L'adaptació de mots d'una llengua a una altra no sempre planteja els mateixos problemes o, dit altrament, en uns casos es pot fer més fàcilment que en d'altres. És ben evident que l'existència de característiques morfològiques comunes entre les dues llengües afavoreix aquesta adaptació. Així, quan en català ens hem decidit a adoptar alguns mots estrangers acabats en el grup consonàntic *rd*, com que aquesta terminació és normal en la nostra llengua —*verd, covard, record, nord, absurd*, etc.—, l'hem generalment mantinguda sense pensar a reduir-la a la simple *r*, és a dir, a eliminar-ne la *d*, tal com ha fet, no sense vacil·lacions, el castellà, al qual aquesta terminació és estranya. Aquest és, per exemple, el cas de mots que hem obtingut del francès, com *bulevard, fulard i renard*, o de l'anglès, com *lord i record*, que figuren al nostre diccionari normatiu, precisament amb la forma que acabem de transcriure, que és, doncs, aquella de què cal servir-se, sense que calgui recórrer, en l'escriptura, a l'ús distintiu de les cometes, que indiquen la condició

estrangera d'un mot encara no assimilat. És fàcil d'observar que la forma amb què hem adoptat aquests mots —tots ells noms substantius— no ofereix cap dificultat als seus accidents gramaticals, concretament, en aquest cas, a la formació del plural, el qual s'obté, d'acord amb la norma general del català, afegint una *s* a la forma del singular: diem, així, *bulevards* o *lords*, talment com diem *verds* o *records*. No s'esdevé pas el mateix en castellà, en què, sense dubte a fi d'evitar la inconseqüència que suposa «dores» plural de «lord», s'han adoptat, més modernament, les formes «bulevar» i «fular», més adaptades a la seva morfologia, cosa que permet la formació d'un plural regular. (Pel que fa als mots «renard» i «record», no han estat admesos oficialment, fins ara, en castellà, cosa que contradiu el retard que algú atribueix al català respecte al castellà en l'admissió de mots estrangers.)

En el cas d'alguns mots d'adopció més antiga, com és ara *baiard* i *billar*, les solucions són lògicament divergents, determinades, sense dubte, per la pròpia història vital de cada mot.

Cal fer observar, tanmateix, que, *baiard* —que tradueix el castellà «camilla»— és l'adaptació d'un mot francès no amb *d* sinó amb *t* final. Quant a *billar*, és bo també de fer notar que la seva forma sense *d* final permet la formació regular del derivat *billarista*.